

Linjasiitos

Tri Catherin Marley (KTR-Reporter 1/1993)

Käännös Leila Salonen-Purtanen

Moni koiraharrastaja tuntuu tietävän, että linjasiitos on jotain hyvää, mutta onko tosiasiasa kuitenkin aivan selvää, miten linjasiitos vaikuttaa ja mitä siltä on odotettavissa?

Linjasiitoksesta on kyse silloin, kun paritetaan kaksi koiraa, jotka ovat yhden tietyn esivanhemman kautta läheistä sukua keskenään. Monet luulevat, että yhdistämällä kaukaista sukua olevat koirat päädytään linjasiitokseen. Näin ei ole, koska se millä tavoin linjasiitoksen tulisi vaikuttaa ei tässä toteudu. Linjasiitoksen tulisi vahvistaa eli kerrata tietyn määrätyn yhteisen esivanhemman hyvä laatu.

Koska pyrkimyksenä on linjasiitoksen avulla vahvistaa tietyn esivanhemman hyvää laatua, on erittäin tärkeää miettiä, onko tämä tietty esivanhempi todella erittäin hyvä ja terve koira, ja onko se juuri toivottua laatua. Eräs ystävätär surkutteli äskettäin, että hänen kasvatamassa pentueessa melkein kaikilla oli lyhyt kuono ja suuret pyöreät silmät. "En ymmärrä", hän sanoi, "kyseessä oli oikein hieno linjasiitos, eikä kukaan esivanhemmillä ollut pyöreitä silmiä ja shih tzun nenää".

Se mitä ystävätär ei ajatellut, oli tosiasia, että jokainen esivanhempi hänen linjasiitoksessaan kantoi omassa perimässään juuri näitä piirteitä, lyhyttä kuonoa ja suuria silmiä, vaikka ne eivät olleet nähtävissä näiden koirien ilmeissä. Hänen kasvatustyönsä sai aikaan sen, mitä oli odotettavissa; yhteisen esivanhemman tyyppillisen piirteen vahvistumisen. Sekä toivotut että ei toivotut piirteet vahvistuivat tasavertaisesti. Sen vuoksi on erittäin tärkeää opetella tietämään kaikki mahdollinen tietystä yhteisestä esivanhemmasta, jopa esivanhemman vanhemmista ja sisaruksista. Ilman kaikkea mahdollista tietoa voi kokea samanlaisen yllätyksen kuin äskeinen ystävätär.

Linjasiitoksen vaarat ja edut

Olen varma, että jokainen on kuullut linja- tai sisäsiitoksen olevan jotain vaarallista. Tämäkin käsitys tulisi tutkia tarkemmin.

Koska on totta, että linjasiitos vahvistaa tietyn esivanhemman tarjolla olevia piirteitä, voi koira jolla on vakavia virheitä tosiasiasa aiheuttaa virhelinjauksen.

Tosiasia on, ettei linjasiitos tuo mukanaan mitään uutta. Se voi korkeintaan tuoda näkyviin sellaisia piirteitä, jotka määrättyssä esivanhemmassa ovat olleet resessiivisenä piilossa. Sisäsiitos on linjasiitoksen tiukempi aste, ja vaikuttaa samalla tavalla mutta voimakkaammin.

Linja- ja sisäsiitoksessa piilevä vaara on kuin kaksiteräinen miekka. Monet huonot ja ei-toivotut ominaisuudet voivat tulla esiin pennuissa, mutta olisiko tämä syy olla tietämättä näistä ominaisuuksista yhtään mitään. Ulkosiitos voi estää piilossa olevien piirteiden tulon esiin, mutta siitä huolimatta nämä piirteet säilyvät kannassa.

Pidän kuitenkin linja- ja sisäsiitosta parempana siitäkin huolimatta, tai juuri sen vuoksi, että sen avulla löytyvät myös virheet, joita jalostuskoirissani on. Valinnan avulla voi karsia siitoksesta ei-toivotut piirteet. Tällä tavoin voin toivottavasti parantaa jalostettavaa kantaani.

Jos tavoitteena on tuottaa mahdollisimman paljon pentuja myyntiin ilman mitään pyrkimystä tyyppiin tai laatuominaisuuksien suhteen ja niin vähällä vaivalla kuin suinkin, ei linja- tai sisäsiitos ole silloin mikään ratkaisu. Tällaiseen tarkoitukseen säännöllinen ulkosiitos sopii paremmin.

Ulkosiitoksen avulla ei kuitenkaan koskaan saavuteta pysyvästi mitään tyyppiä, laatua tai luokkaa. Koska useimmat kasvatijat eivät kuitenkaan halua olla keskinkertaisia, harjoittavat he linjasiitosta ja hyväksyvät sen tosiasian, että myös tiukkaa karsintaa on harjoitettava.

Geneettisen materiaalin määrä

Seuraavassa on tarkoitus valaista linjasiitosta vähän tarkemmin. Onko se linjasiitosta, jos kahdella paritettavalla koiralla on yhteinen esi-esi-vanhempi? Milloin ei? Miksi ei?

Lähtökohtana on, että kahden paritettavaksi aiotun koiran tulee omata tarpeeksi yhteisestä esivanhemmasta periytyvää geneettistä materiaalia, jotta merkittävä prosenttiosuus näistä geneeistä siirtyisi myös jälkeläisiin. Jos prosenttiosuus on liian vähäinen, sillä ei ole mitään merkitystä ja silloin voisi yhtä hyvin käyttää ulkosiitosta.

On olemassa sääntö, jota käytetään kun halutaan määrittää miten paljon yhteisen esivanhemman voi-